

CAPUT II.

DE

CONTRARIIS MATRIMONII.

§. I.

Constat per impedimentum matrimonij nil intelligi aliud, quàm obstaculum quoddam morale faciens, quo minus mas & femina matrimonium contrahere pro suo lubitu queant, retardansque eosdem ab amplectendo conjugij statu, qui solet iniri sobolis procreandæ, & communis subsidij causâ. Morale illud obstaculum quoties tantum est, ut attentata contra ipsum matrimonia omni prorsus robore ac valore destituantur, sub nomine impedimenti dirimentis proponitur, sub vocabulo autem impedimenti solummodò impediens explicatur, dùm matrimonio contrahendo sic resistit, ut contracto non adimat roboris firmitatem.

§. 2.

Quantùm ad impedimenta impediens, horum plura fuerunt olim orta ex delicto, de quibus Schmier *h. tit. p. 3. Cap. 1. Sect. 3. §. 1, 2, & 3*, quæ tamen hodiè exolvere Less. *de just. & jur. lib. 4. cap. 3. n. 68.* ut non nisi quatuor orta tamen sinè delicto supersint, Ecclesiæ vetitum, seu specialis prohibitio, quâ matrimonium autoritate Ecclesiasticâ quibusdam

busdam personis ex causâ legitimâ redditur illicitum, Tempus feriatum, per quod hodiè intelligitur tempus adventûs usque ad Epiphaniam, & à die cinerum usque ad dominicam in albis *Trid. Sess. 24. de reform. matr. Cap. 10.* & licet hoc quoque tempore non ipse matrimonij contractus, & consummatio, sed tantum nuptiæ, id est convivium, choreæ, externa pompa prohibeantur *Pignatelli Tom. 6. consult. 47.* Usus tamen Germaniæ habet, ut hisce temporibus non assistant matrimonio parochi, nisi urgeat necessitas, & non aliter, quàm habito ordinarij consensu, ubi fieri potest, tertium impediens sunt Spònsalia per *Cap. 22. de Spons. ac denique votum simplex v. g. castitatis, ingrediendi Religionem, suscipiendi sacros ordines, hoc enim stante matrimonium contrahitur illicitè Cap. un. de vot. & vot. redempt. in 6.* idque procedit, si matrimonium contrahatur modo ordinario, nimirum cum animo consummandi, secus si extraordinario cum pacto v. g. servandi continentiam.

§. 3.

DE impedimentis dirimentibus videamus, & lubet initium facere ab errore, error iudicium animi est, sed falsum, & ut hic matrimonium dirimat requiritur *Primò* ut objectum substantiale contractûs matrimonialis sit cognitum à contrahentibus, qui errare supponuntur, neque enim in rem prorsus ignotam aut assensum dabit intellectus, aut affectum voluntas, requiritur *Secundò*, ut cognitio,

tio, quâ objectum istud repræsentatum est, suâ qualicum-
 que vi effectrice concurrerit ad eligendum idem obje-
 ctum, *Tertiò* requiritur, ut electio ista, quâ fit consensus
 ab utrâque vel alterutrâ contrahentium parte, sic fundata
 sit in apprehensâ veritate cognitionis præexplicatæ, ut in
 casu deficientis in eâ veritatis certò nollet consentire ani-
 mus, & hic error cum moveat ad consensum solummodò
 conditionatum, deficiente conditione ponit involuntarium
 simpliciter, & hinc nullam in errante obligationem, idq;
 non tantùm de jure positivo, ut notant doctores ad *Can.*
unic. caus. 29. q. 1. & Leg. 15. ff. de jurisdic. sed & naturali,
 cum enim jus naturale exigat, ut homines matrimonium
 contracturi consensum habeant & absolutum & liberum,
 quoties se purâ conventionem obligare intendunt, non est
 dubitandum, quin juxta ejus juris naturalis dictamen error
 auferens libertatem, ac voluntarietatem absolutam con-
 sensus ipsum matrimonij attentati vinculum dirimat, huc
 facit doctrina Grotij *de Jur. Bell. & pac. lib. 2. cap. 11. n. 6.*
 denique si error est circa qualitates personæ, toties rectè
 quoque infertur deficere consensum voluntarium in ob-
 jectum substantiale actûs, quoties qualitates istæ vel sunt
 juxta contrahentis intentionem instar finis primarij, ad
 quem obtinendum matrimonium ipse sibi elegit velut me-
 dium eatenus visum esse necessarium, vel sunt in contra-
 ctum deductæ tanquam signa determinantia personam in-
 dividualem, cum quâ matrimonium celebretur, utroque

namquè in casu qualitates ita redundant in personam, ut consensus in eam non sit absolutus, nec eandem respiciat nisi sic qualificatam, proindeque error, qui intervenit, ipsumque consensum antecedit, circa ipsam usque adeò personam intervenisse dicendus sit vide Schmier. *Jurispr. Can. Civil. lib. 4. p. 3. Cap. 2. à n. 183.* ad calum tamen particularem promissionis ac conventionis matrimonialis ista applicanda non sunt, ubi error solummodò versatur circa accidens substantiæ liberâ voluntate electæ *Cap. 18. de Sponsal.* ut si quis ducat ætate provectam pro succi plenâ juvenulâ, pro solis filiâ calidâ ac callidâ algentem ætate Nympham, aut quando jurgiosa Xantippe deprehenditur quæ suavis Catulli Lesbia, aut Bonifoni Pancharis esse credebatur Havemann. *de jure connubior, lib. 1. tit. 5. posit. 3. n. 2.*

§. 4.

Metus motus animi est malum imminens fugientis, utque matrimonium dirimat debet esse imprimis injustus, & proinde talis, cujus incutiendi *vel* nullam suâ improbitate causam dederit is, cui incussus est, *vel* nullam suo jure facultatem habuerit is, à quo incussus est, debet deinde metus esse gravis, qualis censetur ille, quo animus averfatur malum imminens juxta prudentem fortis, constantisque hominis æstimationem, & magnum, & ad evadendum ita difficile, ut ejus evitandi aliqua nihilominus spes adsit compossibilis cum promissione, quâ alius in-

ten-

tentatum metuenti malum & posse & velle exequi existi-
 matur, debet quoque metus esse causa impulsiva ad ample-
 ctendum matrimonij statum, in ordine ad quem quia elici-
 tus consensus apprehenditur à metuente tendere magis ad
 diminuendam, quàm promovendam suam felicitatem, inde
 est, quod animus metuentis cum aliquâ plerumque tristitiâ
 ponat consensum in circumstantiis impellentis metus, ac
 per consequens subsecutus contractus, qui velut medium
 ad mali imminentis fugam eligitur, evadat involuntarius
 secundùm quid in positis istis contra propriam voluntatem
 circumstantiis, [metum autem enarratis conditionibus
 instructum dirimere matrimonium ad mentem juris Eccle-
 siastici dubitare vetat *Cap. 14, 15, 21, 28, de spons. & matr.*
Cap. 2. de eo qui duxit in matr. An autem jus etiam natura-
 le omnem legis Ecclesiasticæ irritationem antecedens di-
 rimat istiusmodi matrimonium, ad quod extorquendum
 metus reverà incussus fuit inter doctores non ità convenit,
 verius tamen mihi videtur cum Covarruv. 4. decret. p. 2.
Cap. 3. n. 6. Gletle 1. p. pand. q. 34. n. 16. meticulousum tale
 matrimonium jure etiam naturali irritari hâc potissimùm
 ex ratione, quod constet Authorem statûs conjugalis Deum
 voluisse, ut si qui disparis sexûs homines se consociarent
 ad ineundum statum hunc, intimam quandam, eamque
 (quantùm ex eorum parte est) nulli retractationi obno-
 xiam animorum, corporumvè conjunctionem sibi spon-
 derent, ista verò conjugalis societatis perpetuitas & arcti-
 tudo gravissimarum inductiva obligationum objectum
 cum

cùm sit a seò arduum, videtur omninò præexigere plenam in personis desponsandis libertatem ab omni gravi, injustoque metu immunem, sanè ad obtinendum designatæ à naturâ pro conjugali societate felicitatis bonum simpliciter expediebat irritatio matrimonii sinè tantâ libertate contracti, cùm enim matrimonia ex justo usquè adeo metu contracta difficiles soleant habere exitus, quæ potest esse spes prudens inchoandæ, fovendæque amicitia, & ab hac dependentis felicitatis conjugalis, si quando ad fabricandum conjugij vinculum adhibetur artifex injuria violenti metûs?

§. 5.

Impotentia, prout hic consideratur, est inhabilitas ad commixtionem maris & fœminæ, quominùs per copulam efficiantur una caro, soletque respectu fœminæ interdum arctitudo, interdum respectu maris frigiditas appellari ut notum est ex *Cap. 5. & 6. de frigid. & malefic.* ut autem inhabilitas ista vim dirimendi matrimonij certam habeat, debet ipsa antecessisse matrimonium ratum, impotentia siquidem, quæ contracto validè matrimonio supervenit, intactum relinquit matrimonij valorem *Cap. I. de frig. & malef. Can. 25. caus. 32. q. 7.* debet quoque inhabilitas ista antecedens esse perpetua, qualis toties adesse censetur, quoties ex parte personæ inhabilis sinè gravi periculo vitæ ab eâ incurrendo curari vel tolli nequit per media licita *Cap. 6. de frig. & malef.* debet in-

super

super perpetua inhabilitas esse vera saltem respectu personæ, cum quâ matrimonium fuit attentatum, neque enim requiri potest, ut respectu qualiumcunque personarum absoluta impotentia adsit, cum matrimonij valor non examinetur plerumque aliter, quàm in ordine ad personas duas hic & nunc volentes se obligare ad conjugii statum sobolis procreandæ, communisque subsidij causâ. Quod verò impotentia jure quoquè naturali attentatum matrimonium penitûs dirimat, Sententia est, quæ contra Paludanum *in 4. dist. 30. q. 1. art. 2. n. 6.* aliosque tanquam verissima defenditur, exigit enim substantialis matrimonij valor, ut fiat traditio corporum cum jure mutuo saltem radicali ad exigendum, obtinendumque conjugale debitum, idque de jure naturæ *Genes. Cap. 2. v. 24. & 1. Corinth. 7. v. 3. & 4.* quæ ipsa traditio cum impossibilis sit respectu personarum impotentium pro omni tempore, & quidem non solum ad liberorum procreationem, sed usque adeò ad sanguinis veram, legitimamque communicationem, attentatum à talibus personis matrimonium nullam naturaliter potest habere vim obligantem, imò non debet sub matrimonij nomine comprehendi. Labet hic quærere, an ob Sterilitatem saltem ex ratione statûs apud Reges, & principes matrimonium rescindi queat? & Respondeo negativè per textum rotundum in *Can. 27. caus. 32. q. 7.* & rectè, licet enim in conjugio sterili non attingatur finis primarius, qui est procreatio sobolis, attingitur

gitur tamen finis secundarius, qui est solatium humanitatis & remedium concupiscentiæ *Can. 41. Caus. 27. q. 1.* accedit, quod Sterilitas sæpè progrediente tempore corrigatur, ut præter exempla Saræ, Rebeccæ, Rachelis, Elisabethæ, aliarumque recentiora comprobant, sic Boleslao Poloniæ Regi uxor Adelheidis Henrici 4ti Imperatoris Filia post decennij Sterilitatem quinque filios, unamque filiam peperit, Salome Gabrielis Basilij Magni Moschorum ducis uxor post annum 21mum adhuc enixa est Georgium filium, quod ipsum Mariæ Theresiæ Ludovici 13tij Regis Galliarum uxori Ludovici 14ti matri contigisse constat confer Mijler. in Gamolog. *Cap. 4. n. 8. & seq.*

§. 6.

Ligamen, prout est impedimentum dirimens matrimonium, est vinculum ex priori matrimonio valido resultans, faciensque ut eodem priori matrimonio durante nullum valeat posterius matrimonium, circà hoc ligamen, si leges Pontificias in *Cap. 31. de spons. & matr. & Cap. 3. & ult. de spons. duor.* respiciamus est certum primò, quod idipsum resultet ex matrimonio non tantùm consummato, sed etiam rato, certum secundò est ex sanctissimis divinæ institutionis decretis de quibus tùm alibi, tùm *1. ad Corinth. 7. v. 10. & Cap. un. de vot. & vot. redempt. in 6.* quod illud ligamen tam forte sit respectu personarum ad matrimoniale societatem obligatarum, ut nullo amplius privato ipsarum arbitrio dissolvi queat, atquè hinc tantò facilius

lius intelligitur, unde ligamini illi vis insit dirimendi attentata secundò matrimonia, quò apertius insinuatur masculum & fœminam, postquam nuptias celebrârunt validè, sic corporis sui respectivè potestatem transtulisse, quantum est ex earum parte, in alteram compartem, ut factâ hac translatione amiserint facultatem corpus uni traditum valido contractu obligandi cuidam tertio, atque ita ob requisitæ facultatis defectum non debeat mirum videri, si matrimonium aliquod durante priore initum sit quoque contra naturalem legem prohibentem, ac irritantem, hinc & jura contra bigamos ultore gladio armantur *Ordin. Crim. Caroli sti art. 121.*

§ 7.

Consanguinitas, prout inter personas ab Adamo protoparente descendentes attenditur, est propinquitas personarum ab eodem stipire descendentium carnali propagatione contracta *Schmier part. 3. Cap. 3. S. 1. per tot.* habetque suos illa gradus, quos in ordine ad matrimonium, & ex hoc dependentes causas constat interdum aliter de Civili, aliter de Canonico jure computari per text. *in Can. 2. 4, & 6. caus. 35, q. 5. Cap. ult. § de consang. & affin.* Nec minus constat consanguinitatem duas in lineas dividi, quarum una recta dicitur continens ordinatam seriem personarum, quarum nulla ab aliâ, benè verò à communi omnibus parente genita est, in quâcunque autem lineâ consanguinitas versetur, aliqua esse scitur, quæ matrimonium

dirimat. Sanè consanguinitas in lineâ rectâ secundum civiles, Canonicasque sanctiones in *L. 35. ff. de rit. nupt. §. 1. inst. de nupt. & Can. 2. caus. 35. q. 2, & 3*, matrimonium irritat inter ascendentes, & descendentes, cujuscunque gradûs sint, in infinitum Vallenf. *de consang. & affin. §. 1. n. 5.* quo autem in gradu jus naturale dirimat matrimonium inter personas consanguineas disputatur à multis. De primo gradu non placet imprimis quæstionem instituere, nam adeò horribilis ac turpis est congressus personarum in eo gradu sibi consanguinearum, ut indubitatè sustinendum matrimonium inter eas dirimi spectato jure naturæ Struv. *exercit. 29. Th. 47. de nupt.* quod & indirectè quoque probat Grotius *de l. bel. & Pac. lib. 2. cap. 5. n. 12.* quod nec Filius - maritus, qui foret superior lege matrimonij, eam reverentiam posset præstare matri, quam natura exigit, nec patri filia-uxor, hæc enim, quanquam foret in matrimonio inferior, ipsum tamen matrimonium, si quod subsisteret, talem inter eas personas induceret societatem, quæ illius necessitudinis reverentiam excluderet, atque hoc vitium cum perpetuum maneret, providâ naturalis Juris Sanctione non illicitus duntaxat, sed insuper irritus decerni debuit actus vitii adeò turpis, ac perpetuum indecentis productivus, quid quod non pauca belluarum ab ejusmodi conjunctione abhorreant, ut testis est Aristoteles *l. 9. hist. animal. C. 47.* & Plin. *hist. nat. l. 8. C. 42.* Extra gradum primum in secundo & ulterioribus lineæ
rectæ

rectæ matrimonium jure naturali non dirimi probabilius
 judico cum Sanchez. *lib. 1. disp. 51. n. 19.* Fagnano ad *Cap.*
ult. de consang. à n. 33. aliisque quos refert Schmaltzgruber
tit. 14. n. 31. Quod attinet ad lineam consanguinitatis ob-
 liquam certum imprimis jure Pontificio ex *Cap. 8. de con-*
sang. quod seclusâ sedis Apostolicæ dispensatione consan-
 guinitas usque ad quartum inclusivè gradum matrimonium
 irritet, deinde certum est ex Concil. Trid. *Sess. 24. de re-*
form. matr. Cap. 5. memoratam dispensationem in quarto,
 tertio, imò & secundo gradu posse habere locum, nùm
 verò dispensatio similis subintrare valeat quoad gradum
 primum, quo frater & soror à se invicem distant, quæ-
 stio est dependens ab eo, an jus naturale inter primi trans-
 versalis gradûs personas validum nullum permittat matri-
 monium? quo in puncto verius arbitror legem natura-
 lem non repugnare valori matrimonij inter fratrem, foro-
 remque initi propter autoritatem tum Scripturæ Sacræ
Genes. 20. à V. 11. & 2. Reg. C. 13. v. 13. tum juris non mi-
 nùs Canonici in *Can. 8. Caus. 35. q. 3.* quàm Civilis in *L. 35.*
ff. de V. O. dein favet ratio, quod inter personas eo gra-
 du consanguineas posset servari æqualitas in Societate ma-
 trimonialis observanda, hujus enim observantiæ possibilita-
 tem & ostendit Deus optimus in primis ex Adamo fratri-
 bus & sororibus, & dei in terris Vicarius Pontifex Marti-
 tinus V. referente Cajetan. *opusc. de matr. Reg. Angl.*

Affinitas, quæ est propinquitas personarum ex carnali copulâ proveniens carens omni parentalâ matrimonium dirimit usque ad quartum gradum inclusivè, si oriatur ex copulâ licita *Cap. 8. de consang. & affin.* usque ad secundum, si ex concubitu illicito *Trid. Sess. 24. de reform. matr. Cap. 4.* ubi pro computatione graduum scienda est regula, quo gradu quis est consanguineus viro, eodem etiam est affinis fœminæ, & vicissim quo gradu quis est consanguineus fœminæ, eodem quoque affinis est viro *Can. 3. caus. 35. q. 5.* inter consanguineos tamen, consanguineasque viri & fœminæ affinitas nulla contrahitur, *Cap. 5. de consang. & affin.* legitimè proinde etiam inconsulto S. Pontifice Joannes Wilhelmus gloriosissimæ Memoræ Elector Palatinus inivit matrimonium Viennæ cum Mariâ Annâ Josephâ Augustissimi Leopoldi sorore anno 1678. die 25. Octobris non obstante, quod prius invictissimus Imperator Leopoldus anno 1676. die 14. Decembris Eleonoram Magdalenam Theresiam altèfati Electoris Palatini Sororem Germanam in uxorem duxisset. Cùmque etiam impedimentum affinitatis in nullo gradu matrimonium de jure naturali dirimat, cùm nec ratio principiati, nec specialis reverentia id exigat, sed tantum ex jure Ecclesiastico vim suam habeat, constat desuper dispensari posse, prout dispensatum scimus 8. Decembris anni 1695. cum Francisco Farnesio Duce Parmensi, ut Dorotheam Sophiam Natam

tam

tam Ducem Neoburgicam fratris sui Odoardi III. uxorem
sibi connubio jungere potuerit,

§. 9.

PUBLICA honestas est inchoata quædam affinitas resul-
tans ex sponsalibus de futuro vel de præsentibus inter per-
sonas affines matrimonium dirimens & quidem orta ex
sponsalibus de futuro tantum ad primum gradum Titid.
Sess. 24. de refor. matr. Cap. 3. proveniens ex sponsalibus de
præsentibus ad quartum gradum inclusivè *Cap. 3, 4, & 8, de
spons. Cap. un. eod. in 6.* ratio dirimendi cum non fundetur
in aliquâ necessitate vel naturali indecentiâ, sed in quâdam
honestate, & convenientiâ, ut servetur respectus erga spon-
salia, & magis erga matrimonium præcedens, in nuptiis
enim non tantum quod licitum, sed & quod honestum,
spectari debet *L. 197. ff. de Reg. jur.* facile patet publicæ
honestatis impedimentum non ab alio jure, quàm huma-
no Ecclesiastico derivari, sed à plurimis jam sæculis, ac
ut valdè credibilè paulò post initia nascentis Ecclesiæ per
text. in Can. 11, 12, 14, 15, caus. 27. q. 2. unde Julius 2us cum Hen-
rico 8vo Rege Angliæ, & Catharinâ Austriacâ antea Art-
thuro Henrici fratri nuptâ dispensavit *Pignatelli Tom. 4. con-
sult. 14. n. 4.*

§. 10.

Votum, quod est promissio deliberata deo facta de me-
liori bono, ut constituatur inter impedimenta diri-
mentia

mentia, debet esse regulariter solenne, ac in Religione per sedem Apostolicam approbatâ legitimè emissum *Cap. un. de vot. & vot. redempt. in 6.* hinc qui professionem edidit in tertiâ regulâ D. Francisci vel D. Dominici, aut in quartâ regulâ S. Francisci de Paula valido connubio jungitur, cum regulæ istæ non sint approbatæ ad vovendum solenniter, sed simpliciter *König ad tit. qui clerici vel voventes part. 2. §. 3. n. 15.* ordines etiam majores in legitimâ ætate spontaneè & validè suscepti matrimonium dirimunt *Trid. Sess. 24. de sac. matr. Can. 9.* minores tamen, & non sacri, cum libertatem matrimonij relinquunt intactam illud nec dirimunt, *Cap. 1. §. 1. de cleric. conjug.* in ambobus autem his impedimentis utpote jure tantum Ecclesiastico constitutis urgente causâ boni communis dispensatio locum habet, prout dispensatum legitur cum Casimiro Rege Polonia, qui è monasterio Cluniacensi Parisiis à Polonis revocatus, ac dispensante S. Pontifice Throno impositus dignissimè sceptrum tractavit, idem factum cum Ramiro, qui è monasterio ad thronum eductus fuit, ut Fratri Alphonso Aragoniæ Regi in obsidione Fragæ perempto substitueretur *Buffieres in Flosculis histor. areol. 14. pag. 331.* Sic & cum Francisco Leopoldo Guilielmo Comite Slabata Canonico Ecclesiæ Passaviensis ad intercessionem Augustissimi Leopoldi Imi 14. Januarij 1690. Alexander octavus dispensavit *König loc. cit. num. 10.*

S. II.

Inter impedimenta dirimentia venit & crimen tum ad-
 ulterii, tum conjugicidii, prius incurrunt, qui duran-
 te matrimonio legitimo adulterium formale perpetrant,
 ac insuper sibi invicem promittunt matrimonium post
 mortem alterius conjugis contrahendum, aut matrimo-
 nium de facto attentant *cap. 1. pen. & ult. de eo qui duxit in
 uxor. quam poll. per adult.* posterius incurrunt, qui mutuo
 consensu conjugem interficiunt eâ intentione, ut post
 mortem peremptæ conjugis matrimonium inter se que-
 ant contrahere *cap. 3. & 6. d. tit. cap. 1. de convers. infid.* diri-
 mit & matrimonium cultûs disparitas, quæ est diversitas
 religionis dirimens matrimonium fidelem inter & infide-
 lem, idque præcipuè ob periculum perversionis juxta
 text. 3. reg. 11. v. 3. ubi de Salomone sapientissimo ita le-
 gitur, *depravatum est per mulieres cor ejus, ut sequeretur deos
 alienos* vide *& v. 2. cap. eod.* & hoc impedimentum non
 provenire ex jure naturali patet Genes. 29, 31, 41. exod. 2.
 ubi viri graves Jacob, Joseph, & Moyse tempore legis
 naturalis matrimonium cum mulieribus Ethnicis contra-
 xisse leguntur, neque etiam divino seu veteris, seu novi
 testamenti, sic in veteri contraxit Salmon, filius Naasson-
 nis cum Rahab paganâ *Josue 2.* Booz cum Ruth Moabi-
 tude Gentili *Ruth. 4.* Sambson cum Dalilâ Philistinâ *Judic
 16.* David cum Machâ Cananæâ *2. Reg. 3.* Salomon cum
 filiâ Pharaonis Regis Ægypti *3. Reg. 3.* Sic in novo testa-
 G mento

mento contraxit S. Cæcilia cum Valeriano Ethnico, S. Monica mater S. Augustini cum gentili, Clotildis principissa Christiana cum Clodovæo francorum Rege tunc Ethnico, Edelburga cum Eduino Rege Anglorum adhuc gentilitatis erroribus involuto Clericat. *de Sacram. matr. decis. 26. n. 10.* dicendum ergo id profluere ex jure tantum Ecclesiastico, & magis non scripto, quam scripto Sanchez. *lib. 7. disp. 71. n. 7.*

§. 12.

Postremò inter impedimenta dirimentia venit Claustrinitas, & Raptus, clandestinitas enim, licet matrimonium semper reddiderit illicitum, *can. 1, 2, 3, 5. caus. 30. q. 5. cap. ult. de cland. despons.* nunc etiam dirimit eorum, qui contrahunt absque proprio Parocho, & duobus testibus in locis Concilii Tridentini promulgati, & per usum contrarium non aboliti Trid. *Sess. 24. de reform. matr. cap. 1.* non refert tamen, an Parochus ille proprius nolit, repugnet, aut videlicet inductus sit, modò præsens sciat matrimonium contrahi *arg. L. coram titio 209. ff. de V. S. quis veniat nomine parochi proprii vide Pirrhing de clandest. despons. §. 3. n. 20. Konig. cod. tit. §. 5. n. 4.* ubi circa principes illud speciale, quod licet censeantur esse cives omnium urbium, & pagorum sui principatûs, non tamen nisi coram parochio palatii, ubi ordinariè resident, validè nuptias contrahant *Konig. loc. cit. n. 13.* Raptus est violenta abductio fœminæ de loco in locum moraliter diversum matrimonii contrahendi

trahendi gratiâ, hinc fluit impedimentum non induci, si rapta consentiat *arg. cap. pen. de raptor.* licet parentes sint invitæ, non enim his, sed libertati matrimonii Tridentinum consulere voluit Sanchez *lib. 7. disp. 13. n. 13.* aut si raptus alio, quàm matrimonii ineundi sine factus sit Sanchez *loc. cit. n. 4.* tamdiu autem raptus matrimonium irritat, donec mulier loco tuto fuerit reddita *Trid. Sess. 24. de reform. matr. cap. 6.*

§. 13.

Contraria denique matrimonii semel validi est ejus dissolutio, seu divortium, quod ex causâ superveniente quandoque contingit, aut quoad vinculum aut quoad thorum, mensam, & cohabitationem manente conjugii vinculo, restat ergo, ut de eo videamus, & quidem primò matrimonium legitimum etiam consummatum dissolvi potest quoad vinculum, quando unus conjugum convertitur ad fidem, alter in infidelitate permanet, & cohabitare converso aut non vult, aut non sinè injuriâ Creatoris *1. Corinth. 7. v. 15. can. 3, 4, 7. caus. 28, q. 1. cap. 7. §. nos igitur, cap. 8. v. qui autem de divort.* secundò matrimonium ratum duobus casibus etiam quoad vinculum dissolvitur alterius nimirum conjugis religiosâ professione *cap. 2, & 7. de conv. conjug. Trid. sess. 24. de matr. can. 6. & dispensatione Apostolicâ Sanchez lib. 2. disp. 14. n. 2. Engel ad tit. de spons. duor. n. 3. Less. de just. & jur. lib. 2. cap. 4. dub. 14 n. 116.* Sic in specie dispensatum traditur de Martino

V. Eugenio 4to, Paulo 3tio, Pio 4to. imò Sanchez & Less.
loc. cit. addunt Gregorium 13tum uno die cum undecim
dispensasse, Matrimonii denique consummati vinculum
sola fidelium mors solvit, non adulterium *Trid. sess. 24.*
de matr. can. 7. quanquam non negem propter adulterium
conjugis unius tum carnale & de jure naturali, quo fides
perfidè eam violanti servanda non est, & divino *Matth.*
cap. 19. & Canonico *can. 19. & ult. caus. 32. q. 5. cap. 2, 4, 5,*
8. de divort. tum spirituale can. 5, 6. caus. 28. q. 1. Cap. 6, & 7.
in fin. de divor. aliasque ob causas, de quibus Engel ad tit. de
divort. §. 4. Schmier part. 2. cap. 5. Sect. 2. §. 3. parti innocen-
ti quoad thorum, & mensam divortium concessum esse,
si modò id in causâ dubiâ, nec vulgò cognitâ non atten-
retur absque interveniente Judicio Ecclesiæ cap. 9. de spons.
& cap. 4. de divort. adquam dum dico pertinere potestatem
cognoscendi circa causas matrimoniales per cap. 2. de judic.
Trid. Tess. 24. de sacr. matr. Can. 12. junctâ clem. 2. de judic.
etiam sæculari connexas cap. 3. de ordin. cognit. cap. 5, & 7.
qui fil. sint legit. Myns. cent. 1. obs. 100.

Pro morali thesium coronide hortor omnes, ut no-
stros humani cordis affectus sic Deo bonitatis infinitæ
Sponso impendamus, quò ei *desponsati* in fide, ac demùm
omnibus hujus mundi *impedimentis dissoluti* insepa-
rabili *vinculo conjugii* mereamur in cœlis.

